

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

par grozījumiem Tīkla kodeksā elektroenerģijas nozarē

2023.gada 26.janvārī
Rīga

Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums.....	3
II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
1) Pamatojums	3
2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas.....	6
3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	6
4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt.....	6

Pielikumā:

Lēmuma projekts "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 26.jūnija lēmumā Nr.1/4 "Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē"".

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmuma projektu "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 26.jūnija lēmumā Nr.1/4 "Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē"" (turpmāk – Grozījumu projekts).

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta otro daļu elektroenerģijas sistēmas vadības un lietošanas kārtību un elektroenerģijas tirgus dalībnieku darbības nosaka Tīkla kodekss. Tīkla kodeksu izstrādā pārvades sistēmas operators un apstiprina Regulators. Tīkla kodeksā noteikto procedūru izpildi nodrošina pārvades sistēmas operators. Regulators var uzdot pārvades sistēmas operatoram izstrādāt grozījumus Tīkla kodeksā un noteikt termiņu šo grozījumu izstrādei un iesniegšanai Regulatoram.

Pamatojoties uz Elektroenerģijas tirgus likumā noteikto pilnvarojumu, Regulators ar 2013.gada 26.jūnija lēmumu Nr.1/4 apstiprināja Tīkla kodeksu elektroenerģijas nozarē (turpmāk – Tīkla kodekss), kas noteic elektroenerģijas sistēmas operatoru un elektroenerģijas tirgus dalībnieku tiesības un pienākumus, vadot un lietojot elektroenerģijas sistēmu.

Elektroenerģijas pārvades sistēmas operators (turpmāk – pārvades sistēmas operators) akciju sabiedrība "Augstsprieguma tīkls" (turpmāk – AS "Augstsprieguma tīkls") iesniedza Regulatoram apstiprināšanai sagatavotos priekšlikumus grozījumiem Tīkla kodeksā, ar kuriem tiek precizētas un papildinātas Tīkla kodeksā noteiktās prasības sistēmas dalībniekiem ārkārtas situācijā elektroenerģijas sistēmā vai elektroenerģijas sistēmas stabilas darbības apdraudējuma gadījumā, elektroenerģijas sistēmai pieslēdzamo jauno un modificēto elektroiekārtu pārbaudēm, tīkla pieslēguma prasības elektroenerģijas ražošanas moduļiem un augstsprieguma līdzstrāvas sistēmām un līdzstrāvas sistēmai pieslēgtiem elektroenerģijas parka moduļiem, kā arī prasības attiecībā uz balansēšanas pakalpojuma saņēmēja līgumsaistību izpildes nodrošinājumu. Priekšlikumus Tīkla kodeksa pilnveidošanai iesniedza arī elektroenerģijas sadales sistēmas operators akciju sabiedrība "Sadales tīkls" (turpmāk – AS "Sadales tīkls").

Izvērtējot AS "Augstsprieguma tīkls" un AS "Sadales tīkls" iesniegtos priekšlikumus, Regulators sagatavoja Grozījumu projektu.

Priekšlikumus un komentārus par Grozījumu projektu lūdzam Regulatoram iesniegt rakstveidā, nosūtot uz adresi Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039, vai uz elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv, **līdz 2023.gada 9.februārim.**

Regulatora sagatavotais Grozījumu projekts ir pievienots šā konsultāciju dokumenta pielikumā.

II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

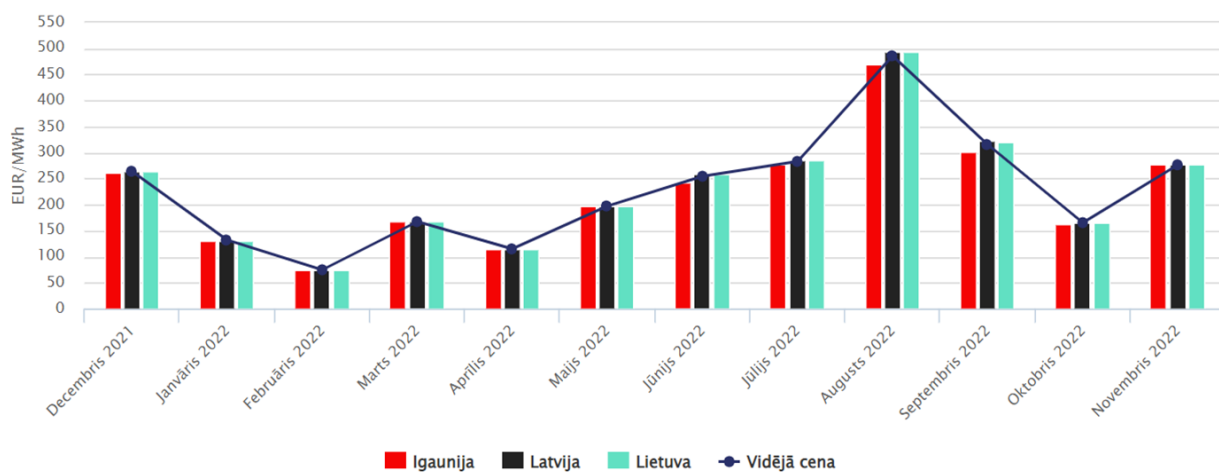
1) Pamatojums

Grozījumu projekts sagatavots, ņemot vērā nepieciešamību pilnveidot regulējumu attiecībā uz līgumsaistību izpildes nodrošināšanu, elektroenerģijas sistēmas pieslēdzamo jauno un modificēto elektroiekārtu pārbaudēm, tīkla pieslēguma prasībām un elektroenerģijas sistēmas darbības drošuma nodrošināšanu, lai veicinātu elektroenerģijas sistēmas stabilu darbību, kā arī nodrošinātu pārvades sistēmas operatora finansiālo stabilitāti.

Līgumsaistību izpildes nodrošināšana

Tīkla kodekss noteic, ka līgumsaistību izpildes nodrošinājuma apmēru, ko pārvades sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt balansēšanas pakalpojuma saņēmējiem, nosaka pārvades sistēmas operators saskaņā ar saistību izpildes nodrošinājuma noteikšanas kārtību, kuru pārvades sistēmas operators publicē savā tīmekļvietnē. Saistību izpildes nodrošinājuma apmērs nav mazāks par 31 000 EUR (trīsdesmit viens tūkstotis *euro*).

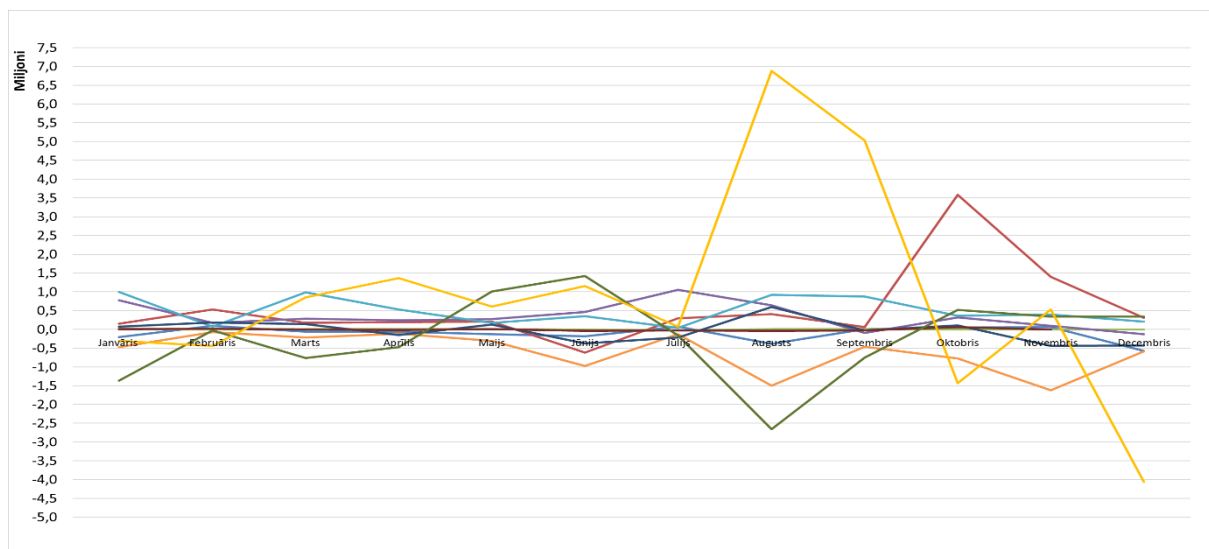
Nemot vērā elektroenerģijas cenas pieaugumu, kas sekmēja nebalansa cenas pieaugumu (skat. 1.att.), kā rezultātā pašlaik noteiktais saistību izpildes nodrošinājuma apjoms nenosēd balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kreditēšanas riskus, radot pārvades sistēmas operatoram kreditēšanas risku divu mēnešu saistību apjomā.

Avots: AST

1.attēls. Nebalansa cenas Baltijas valstīs

Kreditēšanas risks divu mēnešu saistību apjomā rodas, pārvades sistēmas operatoram sniedzot balansēšanas pakalpojumu elektroenerģijas tirgus dalībniekiem, kuri ir izvēlējušies pārvades sistēmas operatoru kā savu balansēšanas pakalpojuma sniedzēju. Tas nozīmē, ka brīžos, kad balansēšanas pakalpojuma saņēmēja tirgū iepirktās elektroenerģijas daudzums nenosēd visu tā patēriņu, pārvades sistēmas operators pārdod tam trūkstošo elektroenerģiju, bet brīžos, kad balansēšanas pakalpojuma saņēmēja tirgū iepirktās elektroenerģijas daudzums ir lielāks par tā patēriņu, pārvades sistēmas operators atpērk no tā pāri palikušo elektroenerģiju (skat. 2.att).

2.attēls. Pārvades sistēmas operatora pārdotās un iepirktās balansa enerģijas izmaksas 2022.gadā sadalījumā pa mēnešiem un pa balansēšanas pakalpojuma sniedzējiem

Par saņemto balansēšanas pakalpojumu balansēšanas pakalpojuma saņēmējam ir jānorēķinās ar pārvades sistēmas operatoru līdz nākamā mēneša beigām par iepriekšējā kalendārā mēnesī sniegtajiem balansēšanas pakalpojumiem. Lai samazinātu pārvades sistēmas operatoram balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kreditēšanas risku, Grozījumu projektā noteikts, ka saistību izpildes nodrošinājuma apmēru pārvades sistēmas operators nosaka divkārsā apjomā no lielākajām balansēšanas pakalpojuma saņēmēja neto saistībām pret pārvades sistēmas operatoru

mēneša ietvaros pēdējo sešu mēnešu laikā vai mazākā laika periodā, ja balansēšanas pakalpojums tiek sniegts mazāku laika periodu. Saistību izpildes nodrošinājuma apmērs nav mazāks par 31 000 EUR (trīsdesmit viens tūkstotis *euro*).

Turklāt Grozījumu projektā tiek noteikts vēl viens veids, kā balansēšanas pakalpojuma saņēmējs var nodrošināt līgumsaistību izpildi. Balansēšanas pakalpojuma saņēmējs līgumsaistību nodrošināšanai var izmantot ne tikai saistību izpildes nodrošinājumu, kā tas ir bijis līdz šim, bet arī atbilstošu balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītreitingu. Kredītreitingu izmantošana līgumsaistību nodrošināšanai piešķirs lielāku elastību elektroenerģijas tirgus dalībniekiem, saņemot no pārvades sistēmas operatora balansēšanas pakalpojumu. Tīkla kodeksā nosakot, ka līgumsaistību nodrošināšanai var izmantot atbilstošu balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītreitingu vai saistību izpildes nodrošinājumu, tiks harmonizētas Latvijas elektroenerģijas un dabasgāzes balansēšanas pakalpojuma sniegšanas līgumsaistību izpildes nodrošināšanas pieejas.

Balansēšanas pakalpojuma saņēmēja līgumsaistību izpildes regulārai un savlaicīgai noteikšanai pārvades sistēmas operatoram no elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem ir nepieciešams saņemt komercuzskaites datus biežāk, nekā šobrīd ir noteikts Tīkla kodeksā. Līdz ar to Tīkla kodeksa 90.²¹punkts ir izteikts jaunā redakcijā, nosakot sadales sistēmas operatoru pienākumu elektroniski iesniegt pārvades sistēmas operatoram summāros lietotāju un ražotāju katra nebalansa norēķina perioda datus sadalījumā pa tirgotājiem – līdz katras nedēļas trešdienai iepriekšējās nedēļas elektroenerģijas operatīvos komercuzskaites datus un līdz katra mēneša astotajam datumam iepriekšējā mēneša elektroenerģijas komercuzskaites datus.

Elektroenerģijas sistēmai pieslēdzamo jauno un modificēto elektroiekārtu pārbaudes

Atbilstoši Eiropas Komisijas 2016.gada 14.aprīļa Regulā (ES) 2016/631, ar ko izveido tīkla kodeksu par ģeneratoriem piemērojamajām tīkla pieslēguma prasībām noteiktajam Tīkla kodeksa 4.pielikumā ir noteikts, kādas pārbaudes veicamas elektroenerģijas sistēmas pieslēdzamai jaunai elektroiekārtai un modificētai elektroiekārtai. Pārbaūžu mērķis ir izvērtēt, vai, pieslēdzot tai jaunas elektroiekārtas, tiks garantēta sistēmas drošība, tas ir, vai jaunās iekārtas spēs reaģēt uz novirzēm no noteiktajām sprieguma un frekvences vērtībām, nodrošinot sistēmas funkcionētspēju ārkārtas darba režīmā.

Tomēr pārbaudēm ir arī jāveicina atjaunojamo energoresursu integrēšana. Nemot vērā minēto, būtisko jauno elektroenerģijas sistēmai pieslēdzamo elektroenerģijas ražošanas iekārtu, kurā elektroenerģijas ražošanai izmantos atjaunojamus energoresursus, skaitu un Elektroenerģijas tirgus likuma 2022.gada 14.jūlija grozījumos noteikto, ka atļauja ražošanas jaudu palielināšanai un jaunas elektroenerģijas ražošanas iekārtas ieviešanai nepieciešama elektroenerģijas ražošanas iekārtai ar jaudu, kas ir vienāda vai pārsniedz 500 kilovatus, kā arī izvērtējot Tīkla kodeksa 4.pielikumā noteikto pārbaūžu nepieciešamību, Grozījumu projektā samazināts jaunām elektroiekārtām veicamo pārbaūžu skaits. Elektroenerģijas ražošanas modulim būs jāveic elektroenerģijas kvalitātes mērījumi pieslēguma vietā (neattiecas uz A tipa elektroenerģijas ražošanas moduli), pārbaude attālinātai atslēgšanai no elektroenerģijas sistēmas (attiecas uz A tipa elektroenerģijas ražošanas moduli, kuram ir spēkā attālinātās atslēgšanas prasība) un aktīvās jaudas kontrolējamības tests (attiecas uz B un C tipa elektroenerģijas ražošanas moduļiem). Savukārt pieprasījumietaisei, kuru plānots pieslēgt pārvades sistēmai, jāveic pieprasījumietaises darbošanās stacionārajā un dinamiskajā režīmā atbilstības simulācija.

Tīkla pieslēguma prasības

Pārvades sistēmas operators ir konstatējis, ka Tīkla kodeksa 7.pielikumā noteiktās normas sistēmas lietotājiem ne vienmēr ir skaidri saprotamas. Tādēļ sistēmas lietotāji, ierīkojot elektroenerģijas ražošanas moduļa pieslēgumu, veic pasākumus, kas faktiski samazina sistēmas drošumu. Nodrošinot normu skaidrību, ar Grozījumu projektu veikti redakcionāli precizējumi Tīkla kodeksa 7.pielikumā, kā arī precizētas elektroenerģijas ražošanas moduļiem noteiktās iestatījuma

prasības, tajā skaitā nodalot prasības elektroenerģijas parka moduļiem bez inerces un elektroenerģijas parka moduļiem ar inerci.

Grozījumu projektā precizētas Tīkla kodeksa 10.pielikumā noteiktās Tīkla pieslēguma prasības līdzstrāvas sistēmai pieslēgtiem elektroenerģijas parka moduļiem attiecībā uz sprieguma kontroles režīmu un reaktīvās jaudas kontroles režīmu.

Pārējie grozījumi

Eiropas Komisijas 2017.gada 23.novembra Regulas (ES) 2017/2195, ar ko izveido elektroenerģijas balansēšanas vadlīnijas 2.panta 10.punkts noteic, ka nebalansa norēķinu periods ir laika vienība, par kuru aprēķina balansatbildīgo pušu nebalansu. Savukārt Tīkla kodeksā laika periods, par kuru aprēķina nebalansu, ir nebalansa aprēķina periods. Saskaņojot Tīkla kodeksu ar Eiropas Savienības elektroenerģijas tirgus regulējumā izmantotajiem terminiem, nodrošinot vienotu terminu lietošanu visos normatīvajos aktos, visā Tīkla kodeksā paredzēts aizstāt vārdus "nebalansa aprēķina periods" ar vārdiem "nebalansa norēķinu periods".

Ar Grozījumu projektu ir veiktas vēl citas redakcionālas izmaiņas Tīkla kodeksā.

2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas

Ievērojot Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta otrajā daļā noteikto, Grozījumu projekta izstrādē iesaistījās AS "Augstsprieguma tīkls" un AS "Sadales tīkls".

3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Grozījumu projektā ietvertais regulējums ietekmēs elektroenerģijas sadales un pārvades sistēmas operatorus, kā arī elektroenerģijas sistēmas lietotājus.

4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Grozījumu projektā ietvertais regulējums saistībā ar pārvades sistēmas operatora un tirgus dalībnieka savstarpējiem norēķiniem, ja īstenota kontrolētā dispečervadība, var radīt papildu administratīvo slogu pārvades sistēmas operatoram un attiecīgajam tirgus dalībniekam. Palielinātais biežums, kādā elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem jāsniedz komercuzskaites dati pārvades sistēmas operatoram līgumsaistību izpildes regulāras uzraudzības nodrošināšanai, radīs papildu administratīvo slogu elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Pielikums
Konsultāciju dokumentam par
grozījumiem Tīkla kodeksā elektroenerģijas nozarē

1. Izdarīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 26.jūnija lēmumā Nr.1/4 “Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē” (Latvijas Vēstnesis, 2013, 126.nr.; 2017, 254.nr.; 2018, 31.nr., 219.nr.; 2019, 110.nr., 248.nr.; 2020, 184.nr.; 2021, 235.nr) šādus grozījumus:
 - 1.1. aizstāt visā lēmuma tekstā vārdus “nebalansa aprēķina periods” attiecīgā locījumā ar vārdiem “nebalansa norēķinu periods” attiecīgā locījumā;
 - 1.2. papildināt lēmumu ar 2.5.¹apakšpunktu šādā redakcijā:

“2.5.¹ attiecīgais sistēmas operators – sistēmas operators, kura sistēmai ir pieslēgts vai tiks pieslēgts elektroenerģijas ražošanas modulis, pieprasījumietaise, sadales sistēma vai augstsprieguma līdzstrāvas sistēma;”;
 - 1.3. papildināt 2.28.apakšpunktu aiz vārdiem “par balansēšanas” ar vārdiem “vai regulēšanas”;
 - 1.4. svītrot 3.2.apakšpunktu;
 - 1.5. papildināt lēmumu ar 4.18.apakšpunktu šādā redakcijā:

“4.18. nodrošināt komunikācijas sistēmas starp elektrostacijas vai apakšstacijas komunikācijas iekārtu un attiecīgā sistēmas operatora dispečervadības sistēmu, ja attiecīgais sistēmas operators un sistēmas dalībnieks nav vienojušies citādi.”;
 - 1.6. svītrot 18.punktu;
 - 1.7. aizstāt 23.punktā vārdus “elektroietaises pieslēgtas sistēmas operatora elektroenerģijas sistēmai” ar vārdiem “īpašumā vai valdījumā atrodas pārbaudāmās elektroiekārtas”;
 - 1.8. svītrot 35.10.apakšpunktu;
 - 1.9. aizstāt 46.1.apakšpunktā vārdus “pēc sistēmas operatora pieprasījuma” ar vārdiem “ja to pieprasa pārvades sistēmas operators vai sadales sistēmas operators pēc pārvades operatora pieprasījuma”;
 - 1.10. papildināt lēmumu ar 46.3.apakšpunktu šādā redakcijā:

“46.3 aktivizēt frekvences jutīguma (FSM) režīmu vai frekvences atjaunošanas kontroli darbā esošam C un D tipa elektroenerģijas ražošanas moduļim tādā apjomā, kāds ir tehniski iespējams, ja to pieprasa pārvades sistēmas operators vai sadales sistēmas operators pēc pārvades operatora pieprasījuma ārkārtas situācijā elektroenerģijas sistēmā vai elektroenerģijas sistēmas stabilas darbības apdraudējuma gadījumā.”;
 - 1.11. izteikt 50.1.apakšpunktu šādā redakcijā:

“50.1. elektroenerģijas sistēmas elektroenerģijas patēriņu pa nebalansa norēķinu periodiem katras nedēļas trešdienai un svētdienai;”;
 - 1.12. izteikt 52.punkta ievaddaļu šādā redakcijā:

“52. Pārvades sistēmas operators sagatavo nākamās diennakts elektroenerģijas sistēmas darbības režīma plānu pa nebalansa norēķinu periodiem līdz termiņam, kas noteikts sistēmas lietošanas līgumā ar elektroenerģijas tirgus dalībnieku, un tajā iekļauj informāciju par:”;

1.13. izteikt 66.punktu šādā redakcijā:

“66. Starpvalstu savienojumu jaudu aprēķināšanu, sastrēgumu vadību un pārslodzes novēršanu pārvades sistēmas operators nodrošina saskaņā ar nosacījumiem, kas ietverti līgumos, kurus, ievērojot Eiropas Savienības tiesību aktos noteiktos principus, noslēguši iesaistīto valstu pārvades sistēmas operatori un kuri publicēti pārvades sistēmas operatora tīmekļvietnē.”;

1.14. svītrot 67.punktu;

1.15. izteikt 90.²¹punktu šādā redakcijā:

“90.²¹ Sadales sistēmas operatori elektroniski iesniedz pārvades sistēmas operatoram summāros elektroenerģijas lietotāju un ražotāju katra nebalansa norēķina perioda datus sadalījumā pa tirgotājiem šādā kārtībā:

90.²¹1. līdz katras nedēļas trešdienai – iepriekšējās nedēļas elektroenerģijas operatīvos komercuzskaites datus;

90.²¹2. līdz katra mēneša astotajam datumam – iepriekšējā mēneša elektroenerģijas komercuzskaites datus.”;

1.16. izteikt 4.¹³.apakšnodaļu šādā redakcijā

“4.¹³. Līgumsaistību izpildes nodrošinājums

90.²⁶ Pārvades sistēmas operators, lai nodrošinātu maksājumus par balansēšanas pakalpojumu, ir tiesīgs pieprasīt balansēšanas pakalpojuma saņēmējam nodrošināt savas līgumsaistības.

90.²⁷ Balansēšanas pakalpojuma saņēmējs nodrošina līgumsaistību izpildi, izmantojot atbilstošu balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītreitingu vai saistību izpildes nodrošinājumu. Balansēšanas pakalpojuma saņēmējs var izvēlēties vienu vai abus šādus saistību izpildes nodrošinājuma veidus: drošības depozīts vai finanšu pakalpojumu sniedzēja garantija.

90.²⁸ Balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītreitings uzskatāms par atbilstošu, ja tas atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

90.²⁸1. “Standard & Poor’s” ilgtermiņa reitings BBB- vai augstāks;

90.²⁸2. “Fitch Ratings” ilgtermiņa reitings BBB- vai augstāks;

90.²⁸3. “Moody’s” ilgtermiņa reitings Baa3 vai augstāks.

90.²⁹ Ja balansēšanas pakalpojuma saņēmējs ir izvēlēties nodrošināt līgumsaistību izpildi ar kredītreitingu, balansēšanas pakalpojuma saņēmējam ir pienākums nekavējoties informēt pārvades sistēmas operatoru par jebkurām izmaiņām balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītreitingā, un pārvades sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt balansēšanas pakalpojuma saņēmējam iesniegt aktualizētu informāciju par balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītreitingu.

90.³⁰ Ja balansēšanas pakalpojuma saņēmējs ir izvēlēties nodrošināt līgumsaistību izpildi ar kredītreitingu, pārvades sistēmas operators ir tiesīgs pieprasīt balansēšanas pakalpojuma saņēmējam iesniegt saistību izpildes nodrošinājumu no līguma izrietošo maksājuma prasību segšanai, ja:

90.³⁰1. balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītreitings vairs neatbilst šā kodeksa 90.²⁸ punktā noteiktajiem kritērijiem;

90.³⁰2. pārvades sistēmas operators konstatē paaugstinātu risku, balansēšanas pakalpojuma saņēmēja debitora saistībām pārsniedzot minimālo saistību izpildes nodrošinājuma apjomu;

90.³⁰³. pārvades sistēmas operators konstatē, ka balansēšanas pakalpojuma saņēmējs pilnībā vai daļēji nespēj segt savas debitora saistības, tajā skaitā mainītu un paaugstinātu risku balansēšanas pakalpojuma saņēmēja maksāspējas dēļ;

90.³⁰⁴. balansēšanas pakalpojuma saņēmējam ir uzsākts maksātnespējas vai likvidācijas process;

90.³⁰⁵. balansēšanas pakalpojuma saņēmējs pārkāpj Balansēšanas līgumā vai Balansēšanas pakalpojuma līgumā noteiktās prasības;

90.³⁰⁶. Balansēšanas pakalpojuma saņēmējs divas reizes 12 mēnešu laikā ir kavējis Balansēšanas līgumā vai Balansēšanas pakalpojuma līgumā noteiktos maksājumus.

90.³¹ Ja balansēšanas pakalpojuma saņēmējs nepiekrīt pārvades sistēmas operatora konstatējumam saskaņā ar šā kodeksa 90.³⁰ punktu vai par balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītreitinga neatbilstību, balansēšanas pakalpojuma saņēmējs piecu darba dienu laikā var iesniegt atbilstošus pierādījumus, lai pārvades sistēmas operators objektīvi novērtētu balansēšanas pakalpojuma saņēmēja kredītspeju.

90.³² Balansēšanas pakalpojuma saņēmējs saistību izpildes nodrošinājumu iesniedz pārvades sistēmas operatoram balansēšanas līgumā vai balansēšanas pakalpojuma līgumā noteiktajā kārtībā.

90.³³ Pārvades sistēmas operators atzīst finanšu pakalpojumu sniedzēja garantiju par pienācīgu saistību izpildes nodrošinājumu, ja tā atbilst šādiem nosacījumiem:

90.³³¹. garantiju ir izdevis finanšu pakalpojumu sniedzējs, kuram vai kura grupai ilgtermiņa kredītreitings ir vismaz:

90.^{331.1}. Baa1 saskaņā ar aģentūru “Moody’s” vai

90.^{331.2}. BBB+ saskaņā ar aģentūru “Standard&Poor’s”, vai

90.^{331.3}. BBB+ saskaņā ar aģentūru “Fitch Ratings.

90.³³². garantija ir pirmā pieprasījuma un neatsaucama.

90.³⁴ Saistību izpildes nodrošinājuma apmēru pārvades sistēmas operators nosaka divkārtšā apjomā no lielākajām balansēšanas pakalpojuma saņēmēja neto saistībām pret pārvades sistēmas operatoru mēneša ietvaros pēdējo sešu mēnešu laikā vai mazākā laika periodā, ja balansēšanas pakalpojums tiek sniegts mazāku laika periodu. Saistību izpildes nodrošinājuma apmērs nav mazāks par 31 000 EUR (trīsdesmit viens tūkstotis *euro*).

90.³⁵ Saistību izpildes nodrošinājumam ir jābūt spēkā balansēšanas līguma vai balansēšanas pakalpojuma līguma darbības laikā, kā arī 45 dienas pēc tam, kad balansēšanas pakalpojuma saņēmējs ir izbeidzis saņemt balansēšanas pakalpojumu no pārvades sistēmas operatora.

90.³⁶ Ja balansēšanas pakalpojuma saņēmēja saistības balansēšanas līguma vai balansēšanas pakalpojuma līguma ietvaros pārsniedz summu, par kādu tas pārvades sistēmas operatoram iesniedzis saistību izpildes nodrošinājumu, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības pieprasīt balansēšanas pakalpojuma saņēmējam palielināt saistību izpildes nodrošinājuma apmēru un 10 darba dienu laikā iesniegt pārvades sistēmas operatoram jaunu saistību izpildes nodrošinājumu, kas atbilst šā kodeksa prasībām.

90.³⁷ Pārvades sistēmas operatoram ir tiesības izmantot saistību izpildes nodrošinājumu, lai segtu balansēšanas pakalpojuma saņēmēja saistības pret pārvades sistēmas operatoru, ja balansēšanas pakalpojuma saņēmējs neapmaksā rēķinu par sniegtajiem balansēšanas pakalpojumiem. Pēc saistību izpildes nodrošinājuma

izmantošanas pārvades sistēmas operators pieprasa balansēšanas pakalpojuma saņēmējam atjaunot saistību izpildes nodrošinājumu 10 darba dienu laikā.

90.³⁸ Ja balansēšanas pakalpojuma saņēmējs balansēšanas līgumā vai balansēšanas pakalpojuma līgumā noteiktajā kārtībā neiesniedz saistības izpildes nodrošinājumu pārvades sistēmas operatora noteiktajā apmērā vai neatjauno saistību nodrošinājumu 10 dienu laikā, vai iesniegtais saistību izpildes nodrošinājums neatbilst šā kodeksa prasībām, pārvades sistēmas operatoram ir tiesības izbeigt balansēšanas līgumu vai balansēšanas pakalpojuma līgumu.

90.³⁹ Izbeidzot balansēšanas līgumu vai balansēšanas pakalpojuma līgumu, pārvades sistēmas operators 10 darba dienu laikā pēc balansēšanas pakalpojuma saņēmēja visu saistību izpildes pret pārvades sistēmas operatoru atmaksā balansēšanas pakalpojuma saņēmējam saistību izpildes nodrošinājuma summu, kas nav izlietota balansēšanas pakalpojuma saņēmēja neizpildīto saistību dzēšanai, vai atdod balansēšanas pakalpojuma saņēmēja iesniegtās finanšu pakalpojumu sniedzēja garantijas oriģinālu.”;

1.17. izteikt 2.pielikuma 1.punktu šādā redakcijā:

“ 1. Elektroenerģijas uzskaites mēraparātiem jāatbilst šādai precizitātes klasei:

Uzskaites grupa	Precizitātes klase ne zemāka par		
	Skaitītājs		Mērmaiņi
	aktīvās enerģijas	reaktīvās enerģijas	
Starpvalstu savienojumos ar spriegumu 110 kV un augstāku*	0,2s	1,0	0,2s***
Elektroenerģijas ražotājiem ar pieslēgumu 110 kV un augstāka sprieduma elektrorīklam	0,2s	1,0	0,2s***
Sistēmas lietotājiem ar pieslēgumu 110 kV un augstāka sprieduma elektrorīklam	0,5 vai C	2,0	0,5s***
Sistēmas lietotājiem ar pieslēgumu vidējā sprieguma un zemsprieguma tīklam un kontroluzskaiti (uzskaite ar mērmaiņiem)	0,5 vai C	2,0	0,5
Sistēmas lietotājiem ar pieslēgumu zemsprieguma tīklam ar tiešā slēguma skaitītājiem	1,0 vai B	2,0**	

* starpvalstu savienojumu uzskaišu precizitātes klase savstarpēji jāsaskaņo attiecīgajiem pārvades sistēmas operatoriem

** tikai trīsfāžu elektroenerģijas skaitītājiem

*** s klase attiecas tikai uz stāvmāiņiem vai kombinēto mērmaiņu strāvas tinumiem, spriegummāiņiem jāatbilst 0,2 klasei

1.18. izteikt 4.pielikuma 1.punktu šādā redakcijā:

“1. Pie elektroenerģijas sistēmas pieslēdzamai jaunai elektroiekārtai un modificētai elektroiekārtai veic šādas pārbaudes:

- 1.1. elektroenerģijas ražošanas modulim veic:
- 1.1.1. elektroenerģijas kvalitātes mērījumus pieslēguma vietā (neattiecas uz A tipa elektroenerģijas ražošanas moduli);
 - 1.1.2. pārbaudi attālinātai atslēgšanai no elektroenerģijas sistēmas (attiecas uz A tipa elektroenerģijas ražošanas moduli, kuram ir spēkā attālinātās atslēgšanas prasība);
 - 1.1.3. aktīvās jaudas kontrolējamības testu (attiecas uz B un C tipa elektroenerģijas ražošanas moduļiem);
- 1.2. pieprasījumietaisei, kuru plānots pieslēgt pārvades sistēmai, veic pieprasījumietaises darbošanās stacionārajā un dinamiskajā režīmā atbilstības simulāciju.”;
- 1.19. papildināt 4.pielikuma 2.punktu aiz vārda un zīmes “izpratnē,” ar vārdiem “pēc sistēmas operatoru pieprasījuma”;
- 1.20. papildināt 5.pielikuma virsrakstu aiz vārda “Galalietotāju” ar vārdu “elektroiekārtu”;
- 1.21. aizstāt 5.pielikumā vārdu “lietotājs” attiecīgā locījumā ar vārdiem “galalietotāja iekārta” attiecīgā locījumā;
- 1.22. papildināt 5.pielikuma 3.punktu aiz vārdiem “sprieguma un frekvences svārstības” ar vārdiem “(galalietotāja iekārtai ar spēju strādāt izolētas darbības režīmā)”;
- 1.23. svītrot 6.pielikumu;
- 1.24. izteikt 7.pielikuma 3.2.apakšpunktu šādā redakcijā:
- “3.2. attiecībā uz frekvences izmaiņas ātruma izturētspēju modulis spēj palikt pieslēgts tīklam un darboties pie frekvences izmaiņas ātruma no 0 līdz $\pm 2,5$ Hz/s.”;
- 1.25. izteikt 7.pielikuma 4.3. un 4.4.apakšpunktu šādā redakcijā:
- “4.3. frekvences paaugstināšanas gadījumā sākotnējai jaudas izmaiņas reakcijai jābūt šādai:
- 4.3.1. sinhronajam modulim – ≤ 2 sekundēm;
 - 4.3.2. parka modulim bez inerces – $\leq 0,2$ sekundēm;
 - 4.3.3. parka modulim ar inerci – ≤ 2 sekundēm;
- 4.4. frekvences paaugstināšanas gadījumā spēj aktivizēt pilnu frekvencnoteiktu aktīvās jaudas reakciju diapazonā no maksimālās jaudas līdz minimālajam jaudas regulēšanas līmenim ar maksimālo ātrumu, kas nodrošina moduļa stabilu darbību, bet ne ilgāk kā:
- 4.4.1. sinhronais modulis – atbilstoši iekārtas tehniskajām spējām;
 - 4.4.2. parka modulis bez inerces – 2 sekundēs;
 - 4.4.3. parka modulis ar inerci – 30 sekundēs.”;
- 1.26. papildināt lēmuma 7.pielikumu ar 4.¹punktu:
- “4.¹ Pārvades sistēmas operators, pamatojoties uz moduļa īpašnieka tehnisko pamatojumu, var noteikt ilgāku pilnas frekvencnoteiktas aktīvās jaudas reakcijas un sākotnējās jaudas izmaiņas reakcijas aktivizēšanas laiku, ja modulis konstruktīvo īpatnību dēļ šā pielikuma 4.3.2.–4.4.3.apakšpunktā noteiktos iestatījumus nevar nodrošināt.”;
- 1.27. izteikt 7.pielikuma 5.punktu šādā redakcijā:
- “5. A tipa modulim pie ārgaisa temperatūras 15°C, atmosfēras spiediena 1,013 bari un relatīvā gaisa mitruma 60% ir pieļaujams maksimālās aktīvās jaudas samazinājums pie frekvences krituma zem 49 Hz, ja samazināšanas koeficients frekvences kritumam par 1 Hz ir 2% no maksimālās jaudas pie frekvences 50 Hz (2.attēls). Moduļa īpašnieks iesniedz attiecīgajam sistēmas operatoram, kura sistēmai modulis ir pieslēgts, datus

par aktīvās jaudas samazinājumu pie frekvences krituma zem 49 Hz vismaz temperatūru diapazonā no -10°C līdz $+30^{\circ}\text{C}$.”;

1.28. izteikt 7.pielikuma 6.2.apakšpunktu šādā redakcijā:

“6.2. pēc neplānotas atslēgšanās no tīkla, ko izraisījuši traucējumi tīklā, modulis atjauno iepriekš uzdoto aktīvo jaudu ar ātrumu, kas nepārsniedz $20\% P_{\max}/\text{minūtē}$.”;

1.29. izteikt 7.pielikuma 10.punktu šādā redakcijā:

“10. B tipa modulis spēj nodrošināt šādas informācijas apmaiņu reāllaikā ar attiecīgo sistēmas operatoru, ja attiecīgais sistēmas operators tehniskajās prasībās nav noteicis citādi:

10.1. aktīvā jauda pieslēguma punktā vai līdzvērtīgs aktīvās jaudas mērījums;

10.2. aktīvās jaudas ierobežošanas komanda.”;

1.30. aizstāt 7.pielikuma 13.punktā skaitli “10” ar skaitli “9”;

1.31. papildināt lēmuma 7.pielikumu ar 13.¹punktu šādā redakcijā:

“13.¹ C tipa modulis nodrošina šādas informācijas apmaiņu reāllaikā ar attiecīgo sistēmas operatoru, ja attiecīgais sistēmas operators tehniskajās prasībās nav noteicis citādi:

13.¹1. aktīvā jauda pieslēguma punktā;

13.¹2. pieejamā jauda pieslēguma punktā (vēja, saules elektroenerģijas ražošanas moduļiem) (MW);

13.¹3. aktīvās jaudas iestatījums;

13.¹4. aktīvās jaudas iestatījuma komanda;

13.¹5. FSM režīma stāvoklis “Ieslēgts/Izslēgts” (“On/Off”);

13.¹6. FSM režīma statisma iestatījums;

13.¹7. FSM režīma nestrādes zonas iestatījums;

13.¹8. frekvences atjaunošanas kontroliera darbībai nepieciešamie signāli;

13.¹9. reaktīvā jauda pieslēguma punktā (MVar);

13.¹10. spriegums pieslēguma punktā (kV);

13.¹11. strāva pieslēguma punktā (A);

13.¹12. sprieguma iestatījuma komanda;

13.¹13. reaktīvās jaudas iestatījuma komanda;

13.¹14. komanda pārslēgšanai starp sprieguma un reaktīvās jaudas regulēšanas režīmiem.”;

1.32. izteikt 7.pielikuma 14.3.2.apakšpunktu šādā redakcijā:

“14.3.2. statisma iestatījums ir 5%, ja attiecīgais sistēmas operators nav noteicis citādi;”;

1.33. izteikt 7.pielikuma 14.4.apakšpunktu šādā redakcijā:

“14.4. frekvences samazināšanas gadījumā spēj aktivizēt pilnu frekvencnoteiktu aktīvās jaudas reakciju diapazonā no minimālā regulēšanas līmeņa līdz maksimālajai jaudai ar maksimālo ātrumu, kas nodrošina moduļa stabilu darbību, bet ne ilgāk par:

14.4.1. sinhronais modulis – atbilstoši moduļa tehniskajām spējām;

14.4.2. parka moduli bez inerces – 2 sekundēm;

14.4.3. parka modulis ar inerci – 30 sekundēm.”;

1.34. izteikt 7.pielikuma 14.5.punktu šādā redakcijā:

“14.5. frekvences samazināšanas gadījumā jaudas izmaiņas sākuma reakcijas laikam jābūt mazākam par:

- 14.5.1. sinhronajam modulim – 2 sekundēm;
14.5.2. parka modulim bez inerces – 0,2 sekundēm;
14.5.3. parka modulim ar inerci – 2 sekundēm;”;
- 1.35. papildināt lēmuma 7.pielikumu ar 14.5.¹apakšpunktu šādā redakcijā:
“14.5.¹ pārvades sistēmas operators, pamatojoties uz moduļa īpašnieka tehnisko pamatojumu, var noteikt ilgāku pilnas frekvencnoteiktas aktīvās jaudas reakcijas un sākotnējās jaudas izmaiņas reakcijas aktivizēšanas laiku, ja modulis konstruktīvo īpatnību dēļ šā pielikuma 14.4.2.–14.5.3.apakšpunktā noteiktos iestatījumus nevar nodrošināt.”;
- 1.36. izteikt 7.pielikuma 14.6.2., 14.6.3. un 14.6.4.apakšpunktu šādā redakcijā:
“14.6.2. frekvencnoteiktas reakcijas nejutības zona Δf_i – nav lielāka par 10 mHz;
14.6.3. frekvencnoteiktas reakcijas neestrādes zona nav lielāka par 10 mHz, un tā ir regulējama diapozonā no 0 mHz līdz 200 mHz;
14.6.4. statisms s_1 regulējams diapozonā no 2% līdz 12%, noklusējuma vērtība 5%;”;
- 1.37. papildināt lēmuma 7.pielikumu ar 14.6.5.apakšpunktu šādā redakcijā:
“14.6.5. saņemot pārvades sistēmas operatora komandu, spēj aktivizēt frekvences jutīguma (FSM) režīmu ne ilgāk kā 5 minūtēs;”;
- 1.38. aizstāt 7.pielikuma 15.1.apakšpunktā vārdus “vismaz vienu minūti” ar ciparu un vārdu “3 sekundes”;
- 1.39. aizstāt 7.pielikuma 15.2.apakšpunktā vārdus “vismaz vienu minūti” ar ciparu un vārdu “1,5 sekundes”;
- 1.40. aizstāt 7.pielikuma 17.3.apakšpunktā ailē “Aktīvās izejas jaudas izmaiņa attiecībā pret nominālo jaudu vienā minūtē (%)” attiecībā uz hidroelektrostacijas moduli skaitli “100” ar skaitli “50”;
- 1.41. izteikt 7.pielikuma 18.punktu šādā redakcijā:
“18. C tipa sinhronais modulis papildus šā pielikuma 11.punktā un 13.–17.punktā noteiktajam attiecībā uz sprieguma stabilitāti nodrošina reaktīvās jaudas spēju pie maksimālās aktīvās jaudas, kas atbilst moduļa tehniskajām spējām, bet nav mazāka par 7.attēlā norādīto moduļa reaktīvās jaudas spēju saistībā ar mainīgu spriegumu pieslēgumpunktā profilu (U-Q/P_{max} profils).”;
- 1.42. izteikt 7.pielikuma 19.1.apakšpunktu šādā redakcijā:
“19.1. attiecībā uz frekvences stabilitāti virtuālās inerces nodrošināšanai uzstādīto kontrolsistēmu darbības principi un saistītie veiktspējas parametri ir saskaņoti ar pārvades sistēmas operatoru;”;
- 1.43. svītrot 7.pielikuma 19.2.1.apakšpunktu;
- 1.44. izteikt 7.pielikuma 19.2.3.apakšpunkta ievaddaļu šādā redakcijā:
“19.2.3. nodrošina, ka moduļa reaktīvās jaudas spēja saistībā ar mainīgu aktīvo jaudu atbilst moduļa tehniskajām spējām, bet nav mazāka par 9.attēlā noteikto profilu (P-Q/P_{max} profils).”;
- 1.45. izteikt 7.pielikuma 19.2.4.apakšpunktu šādā redakcijā:
“19.2.4. spēj kontrolēt jaudas koeficientu pieslēgumpunktā. Jaudas koeficienta mērķvērtību nosaka attiecīgais sistēmas operators, ievērojot, ka modulim pēc aktīvās jaudas lēcienveida izmaiņām jāspēj trīs sekunžu laikā nodrošināt reaktīvās izejas

jaudas izmaiņas 90% apmērā un 60 sekunžu laikā jānostabilizējas vērtībā, kura atkarīga no jaudas koeficienta mērķvērtības. Stacionārajā režīmā jaudas koeficienta pielaišana nepārsniedz vērtību, kas atbilst 5% no maksimālās reaktīvās jaudas;”;

1.46. izteikt 7.pielikuma 27.punktu šādā redakcijā:

“27. D tipa parka modulim, kura maksimālā jauda ir mazāka vai vienāda ar 15 MW, ir jābūt aprīkotam ar elektrosistēmas stabilizatora (ESS) funkciju, ja to pieprasa pārvades sistēmas operators.”;

1.47. papildināt lēmuma 10.pielikuma 8.4.apakšpunktu aiz vārdiem “nejūtības zona” ar vārdiem “nav lielāka par”;

1.48. aizstāt 10.pielikuma 18.1.2.apakšpunktā vērtību “5%” ar vērtību “2%”;

1.49. aizstāt 10.pielikuma 19.punktā vērtību “5%” ar vērtību “2%”;

1.50. izteikt 11.pielikuma 21.punktu šādā redakcijā:

“21. Pārvades sistēmai pieslēgtas pieprasījumietaises īpašnieks nekavējoties informē pārvades sistēmas operatoru par visām pieprasījumietaises modifikācijām, kas ietekmē pieprasījumureakcijas spēju.”.

2. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.

Priekšsēdētāja

A. Ozola